

Kavramlar

- **Etkileşim:** İnsanların veya toplumların birbirlerini karşılıklı olarak etkilemesidir.
- **Karşılıklı bağımlılık:** Ülkelerin üretim, ticaret, enerji, teknoloji gibi alanlarda birbirlerine ihtiyaç duymasıdır.
- **Küresel:** Dünya genelini ilgilendiren veya dünya çapında etkili olan demektir.
- **Yerel:** Belirli bir yöreye, şehre veya bölgeye ait olan demektir.

KÜRESELLEŞME NEDİR

- **Küreselleşme; dünyanın ekonomik, kültürel ve siyasi olarak birbirine daha bağlı hâle gelmesi sürecidir.**
- İnsan yaşamında önemli değişimlere yol açan küreselleşme sadece bireyleri değil toplumları da etkilemektedir.
- **Ekonomi, ulaşım, iletişim, kültür, sağlık ve çevre** gibi alanlar bu etkinin en belirgin görüldüğü yerlerdir.
- Ulaşım ve iletişim araçlarındaki teknolojik gelişmeler sonucunda bireyler ve ülkeler arasındaki etkileşim artmış, dünya genelinde ekonomik ve kültürel ilişkiler güçlenmiştir.
- Bu süreç; yerel kültürlerin zayıflaması, salgın hastalıkların hızla yayılması, çevre sorunlarının artması gibi sorunları da beraberinde getirmiştir.
- Küreselleşme sonucunda dünyanın farklı yerlerinde yaşayan insanlar birbirleriyle daha kolay iletişim kurabilmektedir.
- Bir ülkede üretilen ürün, geliştirilen teknoloji veya ortaya çıkan düşünce başka ülkelere kısa sürede ulaşabilmektedir.
- Küreselleşmenin hem **olumlu hem de olumsuz sonuçları** vardır.

Günlük yaşamdan örnekler

- Türkiye’de yaşayan bir öğrencinin başka bir ülkedeki müzeyi sanal ortamda gezmesi.
- Farklı ülkelerde yaşayan insanların görüntülü görüşme yapması.
- Ülkemizde üretilen bir ürünün başka ülkelerde satılması.
- Bir ülkede ortaya çıkan çevre sorununun başka ülkeleri de etkilemesi.

KÜRESELLEŞMENİN EKONOMİYE ETKİLERİ

- Sanayi İnkılabı öncesinde ulaşım ve iletişim imkânları sınırlıydı.
- Bu yüzden ülkeler arasındaki ticari ilişkiler günümüze göre daha az gelişmişti ve ekonomik faaliyetlerin büyük kısmı ülke sınırları içinde yapılırdı.
- Zamanla hızlı trenler, dev kargo gemileri ve uçaklar gibi modern ulaşım araçları ile genel ağ, akıllı telefonlar ve uydular gibi gelişmiş iletişim teknolojileri sayesinde ticaret, dünya çapında bir boyut kazandı.
- Bu süreç; insanların günlük yaşamını, tüketim alışkanlıklarını ve iş yapma biçimlerini değiştirerek farklı ülkelerde üretilen ürünlere ulaşmayı çok daha kolay hâle getirdi.
- Ancak bu hızlı değişim, dünyadaki zenginliklerin adil paylaşılmaması ve küçük yerel işletmelerin zor durumda kalması gibi bazı sorunları da beraberinde getirdi.

Kavramlar

- **İthalat:** Başka ülkelere mal veya hizmet satın alınmasıdır.
- **İhracat:** Başka ülkelere mal veya hizmet satılmasıdır.
- **Uluslararası ticaret:** Ülkeler arasında gerçekleştirilen mal ve hizmet alışverişidir.
- **Uluslararası şirket:** Birden fazla ülkede ekonomik faaliyet yürüten şirkettir.
- **E-ticaret:** Mal ve hizmetlerin genel ağ üzerinden alınıp satılmasıdır.

Küreselleşmenin ekonomiye olumlu etkileri

- Farklı ülkelerde üretilen ürünlere ulaşmak kolaylaşır.
- Üreticilerin ürünlerini satabilecekleri pazarlar genişler.
- Ülkeler arasında bilgi ve teknoloji paylaşımı artar.
- Tüketicilerin ürünleri fiyat ve özellik bakımından karşılaştırması kolaylaşır.

Küreselleşmenin ekonomiye olumsuz etkileri

- Küçük işletmeler büyük şirketlerle rekabet etmekte zorlanabilir.
- Ülkeler bazı ürünlerde dışa bağımlı hâle gelebilir.

- Bir ülkede yaşanan ekonomik sorun, ticari ilişkiler yoluyla başka ülkelere de yansiyabilir.
- Reklamların ve popüler eğilimlerin etkisiyle gereksiz tüketim artabilir.

Örnekler

- Bir üreticinin yaptığı el işi ürünleri genel ağ üzerinden başka ülkelerdeki müşterilere satması, küreselleşmenin ekonomik fırsatlarına örnektir.
- Bir telefonun parçalarının farklı ülkelerde üretilip başka bir ülkede birleştirilmesi, ülkeler arasındaki ekonomik bağlantıyı gösterir.
- Mahalledeki küçük bir işletmenin büyük şirketlerin fiyatlarıyla rekabet etmekte zorlanması, küreselleşmenin olumsuz ekonomik etkilerine örnek olabilir.

KÜRESELLEŞMENİN ULAŞIMA ETKİLERİ

- Geçmişte insanlar daha az yük taşıyabilen ve yavaş ilerleyen araçlarla uzun süren yolculuklar yapmaktaydı.
- Sanayi İnkılabı sonrasında yaşanan teknolojik gelişmeler ile hem daha fazla kapasiteye sahip hem de çok daha hızlı taşıtların yapılması uzak mesafelere yapılan yolculukları kolaylaştırdı.
- Yolculukların kolay ve hızlı olması iş ve turizm amaçlı seyahatlerin artmasını sağladı.
- Bu durum, bireylerin ve toplumların birbirleriyle daha fazla etkileşim kurmasına zemin hazırladı.
- Ulaşımın gelişmesi, yalnızca insanların değil ürünlerin de daha kısa sürede farklı yerlere taşınmasını sağlamıştır.
- Ülkeler arasında turizm, eğitim, ticaret ve kültür amaçlı hareketlilik artmıştır.

Örnekler

- Bir öğrencinin eğitim amacıyla başka bir ülkeye gitmesi.
- Turistlerin tarihî ve doğal güzellikleri görmek için farklı ülkelere seyahat etmesi.
- Üretilen meyvelerin soğutmalı taşıma araçlarıyla uzak pazarlara ulaştırılması.
- Afet bölgelerine yardım malzemelerinin uçak, tren, gemi ve kamyonlarla taşınması.

KÜRESELLEŞMENİN İLETİŞİME ETKİLERİ

- Dünyanın küresel hâle gelmesinde iletişim araçlarındaki gelişmeler önemli bir rol oynamıştır.
- Genel ağın ve mobil cihazların yaygınlaşması sayesinde bilgiye ulaşmak çok daha kolay hâle gelmiştir.
- Bilginin dünya genelinde hızlı bir şekilde yayılması insanların yaşam biçimlerini de değiştirmiştir.
- Bunun yanı sıra görüntülü ve sesli iletişim cihazları sayesinde ekonomik ilişkiler hızlanmış, uzaktaki tanıdıklarla canlı olarak görüşebilme fırsatı ortaya çıkmıştır.
- İletişim sektöründeki gelişmeler günlük yaşamda da birçok kolaylığı beraberinde getirmiştir.
- Örneğin büyük şehirlerde trafiğin yoğun olduğu saatlerde akıllı telefon uygulamaları sayesinde alternatif yollar anında öğrenilmekte ya da dünyanın herhangi bir yerindeki olaylarla ilgili bilgilere kolaylıkla ulaşılmaktadır.
- E-ticaret sayesinde evden çıkmadan başka ülkelerle alışveriş yapılabilen, eğitim ve sağlık alanında çevrim içi ortamlar kullanılarak dünyadaki tüm gelişmeler kolayca takip edilebilmektedir.

Kavramlar

- **Genel ağ:** Dünya çapındaki bilgisayarları ve dijital cihazları birbirine bağlayan iletişim ağıdır.
- **Çevrim içi:** Genel ağa bağlı olarak gerçekleştirilen faaliyetleri ifade eder.
- **Medya okuryazarlığı:** Medya içeriklerine ulaşma, bunları anlama, sorgulama ve değerlendirme becerisidir.
- **Dijital uçurum:** İnsanların teknolojik araçlara ve genel ağa erişim imkânları arasındaki farklılıktır.

Olumlu etkiler

- Bilgiye hızlı ulaşmayı sağlar.
- Uzakta yaşayan insanlarla iletişimi kolaylaştırır.
- Uzaktan eğitim ve çalışma imkânları sunar.
- Acil durumlarda haberleşmeyi ve yardımların düzenlenmesini kolaylaştırabilir.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Yanlış bilgiler de doğru bilgiler kadar hızlı yayılabilir.
- Kişisel bilgilerin bilinçsizce paylaşılması mahremiyet sorunlarına yol açabilir.
- Dijital araçların aşırı kullanımı günlük sorumlulukları aksatabilir.
- Teknolojiye erişimi sınırlı olan kişiler bazı imkânlardan yeterince yararlanamayabilir.

Örnekler

- Yurt dışında yaşayan bir yakınımızla görüntülü görüşmek.
- Farklı şehirlerdeki öğrencilerin çevrim içi bir proje hazırlaması.
- Bir müzenin eserlerini sanal turla incelemek.
- Bir ürünün fiyatını farklı satış sitelerinden karşılaştırmak.

KÜRESELLEŞMENİN KÜLTÜRE ETKİLERİ

- İnsanlar zaman içerisinde somut ve somut olmayan pek çok kültürel miras ögesi oluşturmuştur.
- Küreselleşme ile birlikte bu miras öğeleri ülkeler tarafından tanınmış ve diğer ülkelere taşınmıştır.
- Bu durum bazı toplumların kültürel çeşitliliğini artırırken yerel kültürlerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına da neden olmuştur.
- Örneğin bir ülkenin kültürüne ait kıyafet, yemek, müzik, eğlence anlayışı gibi öğeler başka kültürlerle yerleşebilir.
- Başka kültürlerle yerleşen bu öğeler yerleştiği ülkenin kültürünü yok olma tehlikesiyle yüz yüze getirebilir.
- Ayrıca ana dile başka dillerden çok fazla sözcük girmesi millî dillerin bozulmasına ve zamanla unutulmasına sebep olabilmektedir.
- Bu nedenle küreselleşen dünyada başka kültürleri tanımak ne kadar önemli ise millî kültüre sahip çıkmak da o kadar önemli hâle gelmiştir.

Kavramlar

- **Somut kültürel miras:** Tarihî yapılar, köprüler, kaleler ve tarihî eserler gibi maddi varlığı olan kültür öğeleridir.

- **Somut olmayan kültürel miras:** Sözlü anlatımlar, gelenekler, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar ve el sanatlarına ilişkin bilgi ve becerilerdir.
- **Popüler kültür:** Belirli bir dönemde geniş kitleler tarafından benimsenen ve iletişim araçlarıyla hızla yayılabilen kültürel ürünler, beğeniler ve alışkanlıklardır.
- **Kültürel çeşitlilik:** Farklı kültürlerin, geleneklerin ve yaşam biçimlerinin var olmasıdır.

Örnekler

- Türk kahvesinin farklı ülkelerde tanınması, kültürümüzün dünyaya yayılmasına örnektir.
- Karagöz ve Hacivat gösterilerinin dijital ortamda paylaşılması, kültürel mirasın yeni araçlarla yaşatılmasını sağlar.
- Geleneksel çocuk oyunlarının unutulması ve yalnızca dijital oyunların tercih edilmesi, kültürel aktarımı zayıflatabilir.

Kültürümüzü korumak için

- Türkçeyi doğru, güzel ve özenli kullanmalıyız.
- Geleneksel oyunları, yemekleri, el sanatlarını ve müzikleri öğrenmeliyiz.
- Aile büyüklerimizin anlattığı hikâyeleri ve yaşadıkları gelenekleri dinlemeliyiz.
- Müzeleri ve tarihî mekânları ziyaret etmeliyiz.
- Farklı kültürlerle saygı gösterirken kendi kültürümüzü de yaşatmalıyız.

KÜRESELLEŞMENİN SAĞLIĞA ETKİLERİ

- Küreselleşen dünyada bilim ve teknolojinin gelişmesiyle sağlık sektöründe çok büyük yenilikler yapılmıştır.
- Hastalıkların teşhis ve tedavisi kolaylaşmış, başka ülkelerde tedavi olabilmek imkânı artmıştır.
- Ancak küreselleşme nedeniyle hastalıkların yayılması hızlanmış, bu durum sağlık sorunlarının tüm dünyayı etkilemesine yol açmıştır.
- Yakın zamanda yaşanan COVID-19 salgını bunun en somut örneğidir.
- Sağlık alanında geliştirilen bilgiler ve teknolojiler ülkeler arasında paylaşılabilir.

- Farklı ülkelerdeki bilim insanları ortak araştırmalar yürütebilmektedir.
- Sağlık çalışanları mesleki gelişmeleri çevrim içi ortamlardan takip edebilmektedir.
- İnsanların ülkeler arasında sık ve hızlı seyahat etmesi, bazı bulaşıcı hastalıkların daha geniş alanlara yayılmasını kolaylaştırabilmektedir.

Örnekler

- Farklı ülkelerdeki araştırmacıların bir hastalık üzerine ortak çalışma yapması.
- Bir ülkede geliştirilen tıbbi cihazın başka ülkelerde de kullanılması.
- Tedavi amacıyla başka bir ülkeye seyahat edilmesi.
- Salgın dönemlerinde ülkelerin birbirleriyle bilgi ve sağlık malzemesi paylaşması.

KÜRESELLEŞMENİN ÇEVREYE ETKİLERİ

- Küreselleşen dünyada çevreyi korumak, doğaya sahip çıkmak ve doğal kaynakları sürdürülebilir kılmak hayati bir önem taşımaktadır.
- Küreselleşme ile birlikte artan üretim, tüketim ve ulaşım faaliyetleri, doğal kaynakların daha yoğun kullanılmasına neden olmuştur.
- Bu durum; karbon salınımının artması, doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi, çevre kirliliği, bilinçsiz kaynak kullanımı gibi olumsuzlukları beraberinde getirmiştir.
- Günümüzde bu problemler yerel olmaktan çıkarak iklim krizi, küresel ısınma, biyolojik çeşitlilik kaybı, ormansızlaşma, toprak erozyonu, atıklar, su kirliliği gibi küresel çevre sorunlarına dönüşmüştür.
- Bu sorunlar, tüm dünyayı ilgilendiren ve ortak dayanışma ile acil çözüm gerektiren bir sorumluluk hâline gelmiştir.
- Küresel felaketlerin önüne geçmek için atılacak somut adım, “**yerelden evrensele**” ilkesini benimsemektir.
- Bu doğrultuda çevre sorunlarını azaltmanın en temel yolu; kaynakların doğru kullanıldığı bilinçli bir üretim süreci işletmek, ihtiyaç kadarını almayı içeren bilinçli bir tüketim alışkanlığı kazanmak ve her türlü israfın önüne geçmektir.

Kavramlar

- **Sürdürülebilirlik:** Bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama imkânlarını korumaktır.
- **Biyolojik çeşitlilik:** Bir bölgedeki veya dünyadaki canlıların, genetik özelliklerin ve ekosistemlerin çeşitliliğidir.
- **Bilinçli üretim:** Kaynakları verimli kullanan, çevreye ve insanlara verilen zararı azaltmayı amaçlayan üretim anlayışıdır.
- **Bilinçli tüketim:** Gerçek ihtiyaçları dikkate alarak kaynakları ölçülü ve sorumlu biçimde kullanmaktır.
- **İsraf:** Kaynakların gereksiz veya ölçüsüz kullanılmasıdır.

Yerelden evrensele ne demektir

- Çözüm için önce kendi evimizde, okulumuzda ve çevremizde harekete geçmektir.
- Yerel düzeyde başlayan olumlu davranışların yaygınlaşarak dünya genelindeki çözümlere katkı sağlamasıdır.
- Bireysel çabaların; okulların, işletmelerin, yerel yönetimlerin ve ülkelerin çalışmalarıyla desteklenmesi gerekir.

KÜRESELLEŞMENİN OLUMSUZ ETKİLERİNDEN KORUNMAK İÇİN MİLLÎ VE MANEVİ DEĞERLERE BAĞLI KALMANIN ÖNEMİ

- Küreselleşme ile birlikte farklı coğrafyalardaki insanlar ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan birbirlerini etkileyebilmektedir.
- Bu durum bazı yerel kültürlerin olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır.
- Kültürel etkileşimle birlikte konuşma dilinde bozulmalar, hazır gıda tüketiminin artması, aşırı ve gereksiz alışveriş yapılması gibi sorunlar ortaya çıkarken popüler kültürün etkisiyle bazı müzik ve eğlence türlerinin yaygınlaşması da kültürel değişimlere neden olmaktadır.
- Bu nedenle bireylerin, küreselleşmenin sunduğu imkânlardan yararlanırken bilinçli tercihler yapmaları önemlidir.
- Bireyler; dilini, kültürünü ve millî-manevi değerlerini koruma sorumluluğunu da taşımaktadır.

- Örneğin medya içeriklerini seçerken eleştirel düşünmeli, tüketim alışkanlıklarında bilinçli davranmalı ve kültürel değerlerine sahip çıkmalıdır.

Millî ve manevi değerlerimize örnekler

- Vatan sevgisi.
- Bayrağa ve İstiklâl Marşı'na saygı.
- Türkçeye ve kültürel mirasa sahip çıkma.
- Tarih bilinci.
- Aile bağlarına önem verme.
- Sevgi, saygı ve dürüstlük.
- Yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma.
- Merhamet, adalet ve sorumluluk.
- Misafirperverlik ve komşuluk ilişkileri.

KÜRESELLEŞMENİN MİLLÎ VE MANEVÎ DEĞERLERİMİZ ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ

- **Dil kullanımının özensizleşmesi:** Türkçenin yanlış veya gereksiz yabancı sözcüklerle kullanılması, anlatımın açıklığını ve dil bilincini zayıflatır.
- **Geleneklerin unutulması:** Bayram ziyaretleri, geleneksel oyunlar ve yerel uygulamalar yeterince yaşatılmazsa yeni nesiller tarafından öğrenilemeyebilir.
- **Yerel sanatların geri planda kalması:** El sanatları ve yöresel müzikler, ilgi ve destek görmediğinde yaşatılmakta zorlanabilir.
- **Tüketim odaklı yaşamın yaygınlaşması:** İnsanlar ihtiyaçlarından çok reklamlara ve geçici eğilimlere göre alışveriş yapabilir.
- **Paylaşma ve dayanışmanın zayıflaması:** Yalnızca kişisel kazancı öne çıkaran anlayışlar, toplumsal sorumlulukların ihmal edilmesine yol açabilir.
- **Kültürel tek tipleşme:** Farklı toplumlarda aynı ürünlerin, eğlence biçimlerinin ve alışkanlıkların baskın hâle gelmesi yerel çeşitliliği azaltabilir.
- **Kendi kültürüne karşı ilgisizlik:** Kişiler başka kültürleri yakından takip ederken kendi tarihini ve kültürel değerlerini öğrenmeye yeterince zaman ayırmayabilir.

MİLLÎ VE MANEVÎ DEĞERLERİMİZİ KORUMAK İÇİN NELER YAPMAMIZ GEREKİR

1. **Türkçeyi doğru ve özenli kullanmalıyız.** Konuşurken ve yazarken anlatımımıza dikkat etmeli, kitap okuyarak kelime dağarcığımızı geliştirmeliyiz.
2. **Tarihimizi ve kültürümüzü öğrenmeliyiz.** Tarihî olayları, ortak değerlerimizi ve kültürel mirasımızı güvenilir kaynaklardan tanımalıyız.
3. **Geleneklerimizi yaşatmalıyız.** Bayram ziyaretleri, misafirperverlik, komşuluk ve dayanışma gibi uygulamaları sürdürmeliyiz.
4. **Kültürel mirasımızı korumalıyız.** Tarihî yapıları ve eserlere zarar vermemeli, müze ve ören yerlerinde kurallara uymalıyız.
5. **Yerel sanatları ve sanatçıları desteklemeliyiz.** El sanatlarını, halk oyunlarını, türkülerini ve geleneksel gösteri sanatlarını tanımalıyız.
6. **Aile büyüklerimizin deneyimlerinden yararlanmalıyız.** Onların anlattığı hikâyeleri, hatıraları ve bildikleri gelenekleri dinlemeliyiz.
7. **Yardımlaşma ve dayanışmayı günlük yaşamımıza taşımalıyız.** İhtiyaç sahiplerine imkânlarımız ölçüsünde destek olmalı, gönüllü çalışmalara katılmalıyız.
8. **Bilinçli tüketici olmalıyız.** Gereksiz alışverişten ve israftan kaçınmalı, sahip olduğumuz kaynakların değerini bilmeliyiz.
9. **Medya içeriklerini eleştirel değerlendirmeliyiz.** Her popüler içeriği sorgulamadan benimsememeli, doğruluğunu ve davranışlarımız üzerindeki etkisini düşünmeliyiz.
10. **Teknolojiyi kültürümüzü tanıtmak için kullanmalıyız.** Yerel yemeklerimiz, geleneklerimiz ve tarihî mekânlarımız hakkında uygun dijital içerikler hazırlayabiliriz.
11. **Farklı kültürlerle saygı göstermeliyiz.** Kendi kültürümüzü korurken başka toplumların kültürlerini küçümsememeliyiz.
12. **Özgürlüklerimizi sorumluluk bilinciyle kullanmalıyız.** Tercihlerimizin kendimiz, toplumumuz ve çevremiz üzerindeki sonuçlarını düşünmeliyiz.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİNE UYGUN OLARAK HAZIRLANMIŞ

KONU ANLATIMLI, ETKİNLİKLİ, SORU BANKASI

7.SINIF SOSYAL BİLGİLER

KİTABIMIZI İNCELEMELİK İÇİN TIKLAYINIZ.

